

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

Vantaan kaupungin kannattaa kuntien varautumisen yleistä ohjausta koskevaa muutosehdotusta, vaikka kyse onkin hyvin rajatun osa-alueen ohjauksesta. Muut ministeriöt ohjaavat kuitenkin kuntien varautumista omalla substanssialallaan. Muutosehdotuksen vaikutus Vantaan kaupungin varautumiseen on melko pieni. Muutosehdotus ei vaikuta kaupungin itsemääräämisoikeuteen, eikä tuo uusia tehtäviä kaupungille. Muutosehdotuksessa Valtiovarainministeriölle osoitettu kuntien varautumisen yleinen ohjaus voidaan olettaa yhtenäistävän kuntien yleistä varautumista ja vähentävän kuntien välisiä eroja. Vantaan kaupunki haluaa kuitenkin huomauttaa, että Valtiovarainministeriössä tulee tunnistaa alueelliset erot toteuttaessaan kuntien varautumisen yleistä ohjausta. Esimerkiksi suurten kaupunkien varautuminen on hyvin erilainen verrattuna pieniin maaseutumaisiin kuntiin.

Hallituksen esityksestä kuntalain muuttamiseksi ei kuitenkaan ratkaise varautumisen yhteensovittamisen perusongelmaa. Esitys ei muuta ministeriöiden ohjausta kuntien varautumiseen niiden omalla toimialalla ja ministeriöiden välisen varautumisen ja kriisihallinnan yhteensovittamista. Mainittakoon, että kuntien toiminta kattaa useamman ministeriön toimialaa. Kuntien näkökulmasta ministeriöiden välinen varautumisen yhteistyö ja yhteensovittaminen korostuu.

Korona-aika ja sen jälkeiset yhteiskunnan häiriötilanteet ovat osoittaneet haasteet ministeriöiden välisessä varautumisen ohjauksessa ja häiriötilanteiden hallinnassa. Haasteet näyttäytyvät pistemäisenä ohjeistuksena, ristiriitaisuuksina ja vääräaikaisena ohjauksena, puhumattakaan viestinnällisistä haasteista. Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaselostuksessa ”Koronaepidemian ensimmäinen vaihe Suomessa vuonna 2020” tuodaan esille lukuisia suosituksia, esimerkiksi kriisinjohtamismallin uudistamisesta, tiedonvaihtomallin rakentamisesta ja lainsäädännön valmisteluista, joita ei ole toteutettu vielä. Vantaan kaupungin kanta on, että valtioneuvoston kanslian rooli on merkittävä ministeriöiden välisen varautumisen ohjauksessa, yhteensovittamisessa ja häiriötilanteiden hallinnassa.

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Vantaan kaupunki kannattaa vaikuttamistoimielinten aloiteoikeuden selkeyttämistä laissa ja pitää hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuja muutoksia kuntalain 26, 27 ja 28 §:ään kannatettavina ja tarpeellisina.

Vantaalla nuorisovaltuusto voi toimintasäännön perusteella tehdä aloitteen suoraan kaupunginhallitukselle. Vantaa tukee sitä, että vastaava oikeus nuorisovaltuustoille voitaisiin kirjata kuntalakiin.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

Vantaan kaupungin näkemys konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta on, että muutosehdotus on kannatettava. Konserniohjeeseen sisällytettävät tarpeelliset määräykset tytäryhteisöjen valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta kuntakonsernissa vahvistaa kuntien varautumista erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä vaikuttaa merkittäväällä tavalla myös kuntalaisten arkeen ja hyvinvointiin. Mainittakoon, että Vantaan kaupungin konserniohjeessa ei tällä hetkellä ei ole määräyksiä tytäryhteisöjen valmiussuunnitteluun ja varautumiseen. Käytännön tasolla tytäryhteisöt ovat kuitenkin osallistuneet emokaupungin valmiussuunnitteluun, varautumiseen ja siihen liittyviin koulutuksiin ja harjoituksiin. Näin ollen, muutoksen vaikutus on marginaalinen Vantaan kaupunkikonsernissa.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

-

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

-

Muut huomionne esitysluonnoksesta

-

Isotalus Birgit
Vantaan kaupunki/sihteeristö